

HANDOUT

Gácsi Anett Erzsébet:

A tanú vallomáshoz kapcsolódó relatív vallomástételi akadály(ok) újragondolása (?)

Állam és Jog – Kodifikációs kihívások napjainkban

Doktorandusz Konferencia

Szeged, 2012. 05. 30.

A tanú kihallgatásának menete		Érdemi rész (a tényállásra vonatkozó kihallgatás)
<p>Nem érdemi rész (általános kérdések feltevése)</p>		
<p>1. <i>személyi adatok felvétele</i>: „A kihallgatás kezdetén meg kell kérdezni a tanútól</p> <ul style="list-style-type: none"> - a nevét, - a születési idejét és helyét, - anyja nevét, - a lakóhelyének és tartózkodási helyének címét, - a foglalkozását, - a személyazonosító okmány számát” [Be. 85. § (2) bek. 1. mondat 1. fordulat]. <p>2. <i>érdekeltség, ill. elfogultság vizsgálata</i>: „A kihallgatás kezdetén meg kell kérdezni a tanútól, hogy ... a terhelttel vagy a sértettel rokoni viszonyban van-e, vagy hogy az ügyben más okból érdekelt vagy elfogult-e” [Be. 85. § (2) bek. 1. mondat, 2. fordulat]</p> <p>Az 1. és 2. pontban rögzített kérdésekre a tanú akkor is <i>köteles válaszolni</i>, ha egyébként a vallomástételt megtagadhatja. [Be. 85. § (2) bek. 2. mondat]</p> <p>3. <i>a vallomástétel akadályainak tisztázása</i>: tisztázni kell, hogy fennáll-e (akár a bűncselekmény elkövetésekor, akár a kihallgatáskor) valamelyik abszolút¹ VAGY relatív vallomástételi akadály²</p> <p>a) ha FENNÁLL valamelyik vallomástételi akadály: a1) ha <i>abszolút vallomástételi akadály áll fenn</i>: megszakad a kihallgatás menete („nem hallgatható ki tanúként”) a2) ha <i>relatív vallomástételi akadály áll fenn</i>: „a tanút a kihallgatása elején a mentességi okokra és jogaira figyelmeztetni kell”+ „A figyelmeztetést, valamint a tanúnak a figyelmeztetésre adott válaszát jegyzőkönyvbe kell venni ... elmaradása esetén a tanú vallomása bizonyítási eszközként nem vehető figyelembe” [Be. 82. § (2) bek.] [a jogellenesen megszerzett tanúvallomás kizárásának speciálklauzulája]</p> <p>b) ha NEM ÁLL FENN vallomástételi akadály: a tanú figyelmeztetése arra, hogy</p> <ul style="list-style-type: none"> - köteles a legjobb tudomása, és lelkiismerete szerint az igazat vallani - a hamis tanúzás milyen büntetőjogi szankcióval fenyegetett. + „A figyelmeztetést, valamint a tanúnak a figyelmeztetésre adott válaszát jegyzőkönyvbe kell venni ... elmaradása esetén a tanú vallomása bizonyítási eszközként nem vehető figyelembe” [Be. 85. § (3) bek.] [a jogellenesen megszerzett tanúvallomás kizárásának speciálklauzulája] 	<p><i>eljárást gyorsító rendelkezés</i>: „Az eljárás azonos szakaszában a tanú újabb kihallgatásánál a személyi adatokat – ha azok nem változtak – nem szükséges rögzíteni”. [Be. 88. § (1) bek.]</p>	<p>4 lehetséges mozzanata van:</p> <p>1. <i>a tanú összefüggő előadása</i> [Be. 88. § (1) bek. 1. mondat, 2. fordulat]</p> <p>2. <i>a tanú a hozzá intézett kérdésekre válaszol</i> [Be. 88. § (1) bek. 1. mondat, 1. fordulat]</p> <p>Az 1. és 2. vonatkozásában – a tanú védelmére vonatkozó szabályok figyelembevételével – tisztázni kell azt is, hogy a tanú az általa elmondottakról miként szerzett tudomást.</p> <p>2012. 01. 01-jétől: mind a nyomozati szakban [lásd Be. 181. § (2) bek.], mind a bírósági szakban [lásd Be. 293. § (3) bek.] „ha megállapítható, hogy a tanú a vallomásában a 82. § (4) bekezdés esetét kivéve magát vagy hozzátartozóját bűncselekmény elkövetésével vádolja, a tanút a 82. § (1) bekezdés b) pontjában meghatározottak szerint ISMÉTELTEN figyelmeztetni kell ... a figyelmeztetést, valamint a tanúnak a figyelmeztetésre adott válaszát jegyzőkönyvbe kell venni.”</p> <p>3. <i>ha a tanú vallomása eltér a korábbi vallomásától: ennek okát tisztázni kell</i> [Be. 88. § (2) bek.]</p> <p>4. <i>ha a tanú vallomása más tanú vallomásával, vagy a terhelt vallomásával ellentétes: az ellentétet szembesítéssel lehet tisztázni</i> [Be. 124. § (1) bek.]</p>

¹ Nem hallgatható ki tanúként: a) a lelkész, illetőleg az egyházi személy arról, amire a hivatásánál fogva titoktartási kötelezettsége áll fenn; b) a védő arról, amiről mint védő szerzett tudomást, vagy amit a terhelttel védői minőségében közölt; c) akitől a testi vagy szellemi állapota miatt nyilvánvalóan nem várható helyes vallomás; d) a hatósági tanú olyan tényekre, adatokra, körülményekre nézve, amelyre titoktartási kötelezettség terheli, és ez alól a bíróság, az ügyész, illetőleg a nyomozó hatóság nem mentette fel [Be. 81. § (1) bek.]. Minősített adatról nem hallgatható ki tanúként az, aki a titoktartási kötelezettség alól nem kapott felmentést [Be. 81. § (2) bek.].

² A tanúvallomást megtagadhatja: a) a terhelt hozzátartozója; b) az, aki a (4) bekezdés esetét kivéve magát vagy hozzátartozóját bűncselekmény elkövetésével vádolná, az ezzel kapcsolatos kérdésben, akkor is, ha a tanúvallomást az a) pont alapján nem tagadta meg; c) – a 81. § (2) bekezdésében foglalt titoktartási kötelezettség esetét ide nem értve – az, aki a foglalkozásánál vagy közmegegyezésénél fogva titoktartásra köteles, ha a tanúvallomással a titoktartási kötelezettségét megsértene, kivéve, ha ez alól a külön jogszabály szerint jogosult felmentette, vagy külön jogszabály szerint a bíróság, az ügyész, illetőleg a nyomozó hatóság megkeresésére a titoktartási kötelezettség alá eső adat továbbítása a felmentésre jogosult számára kötelező [Be. 82. § (1) bek.]